

อิทธิพลของความเครียด การสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
และความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสต่อภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาวัยรุ่น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อิทธิพลของความเครียด การสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความรุนแรงที่เกิดจาก
คู่สมรสต่อภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาวัยรุ่น

INFLUENCE OF STRESS, SOCIAL SUPPORT, SELF-ESTEEM AND INTIMATE PARTNER
VIOLENCE ON POSTPARTUM DEPRESSION IN ADOLESCENT MOTHERS

พรพรรณ อินตะ 5337326 NSAM/M

พย.ม. (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : นันทนา ธนาโนวรรณ, Ph.D. (NURSING),
วรรณภา พาหุวัฒน์กร, Ph.D. (NURSING), พวงเพชร เกษรสมุทร, ปร.ด. (การพยาบาล)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความเครียด การสนับสนุนทางสังคม
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสต่อภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาวัยรุ่น กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นหลังคลอด 4-6 สัปดาห์ ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 120 ราย ขณะที่มารับบริการที่หน่วย
สูติกรรมหลังคลอดและคลินิกเด็กสุขภาพดี ณ โรงพยาบาลกำแพงเพชร โรงพยาบาลพิจิตร โรงพยาบาลพุทธชิน
ราช และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 5 แห่งในจังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม
ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความรู้สึกเครียด แบบวัดความช่วยเหลือทางสังคมแบบพหุมิติ แบบสอบถามความรู้สึกมี
คุณค่าในตนเองของโรเซนเบอร์ก แบบคัดกรองความรุนแรง และแบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์อำนาจในการทำนายโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45 มีภาวะซึมเศร้าหลังคลอด โดยที่ความเครียด การ
สนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสรวมกันอธิบายความผันแปร
ของภาวะซึมเศร้าหลังคลอดได้ร้อยละ 52.4 ($R^2 = .524, p < .05$) แต่มีเพียงความเครียด ($\beta = .239, p < .05$) และ
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ($\beta = -.589, p < .05$) ที่สามารถทำนายภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาวัยรุ่นได้ อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรคัดกรองความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและ
ความเครียดในมารดาวัยรุ่น เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาวัยรุ่น

คำสำคัญ : ปัจจัยทางจิตสังคม/ ความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรส/ ภาวะซึมเศร้าหลังคลอด/ มารดาวัยรุ่น

INFLUENCE OF STRESS, SOCIAL SUPPORT, SELF-ESTEEM AND INTIMATE PARTNER VIOLENCE ON POSTPARTUM DEPRESSION IN ADOLESCENT MOTHERS

PORNPAN INTA 5337326 NSAM/M

M.N.S. (ADVANCED MIDWIFERY)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NANTHANA THANANOWAN, Ph.D. (NURSING), WANNA PHAHUWATANAKORN, Ph.D. (NURSING), PHUANGPHET KAESORNSAMUT, Ph.D. (NURSING).

ABSTRACT

This descriptive study was aimed to investigate the influences of stress, social support, self-esteem, and intimate partner violence on postpartum depression in adolescent mothers. The sample consisted of 120 adolescent mothers, whose ages were less than 20 years old while attending postpartum follow-up or a Well-baby clinic during patients 4-6 week period at hospitals in provinces located in Kamphaeng Phet, Phichit, and at the Buddhachinaraj Hospital and the Tambon Health Promoting Hospital in Phitsanulok. The research instruments included a personal data questionnaire, Perceived Stress Scale, the Multidimension Scale of Perceived Social Support, the Rosenberg's Self-Esteem Scale, the Abuse Assessment Screen, and The Center for Epidemiologic Studies-Depression Scale. Data were analyzed by using descriptive statistics and a Multiple Linear Regression.

The results revealed that 45% of adolescent mothers suffered postpartum depression. Furthermore, stress, social support, self-esteem, and intimate partner violence could explain 52.4% of variances in postpartum depression in adolescent mothers ($R^2 = .524$, $p < .05$). However, only stress ($\beta = .239$, $p < .05$) and self-esteem ($\beta = -.589$, $p < .05$) can statistically and significantly predict postpartum depression in adolescent mothers. The results suggest that nurses should screen for self-esteem and stress of adolescent mothers so to reduce postpartum depression.

**KEY WORDS: PSYCHOSOCIAL FACTORS/ INTIMATE PARTNER VIOLENCE
/ POSTPARTUM DEPRESSION/ ADOLESCENT MOTHERS**